

دانشگاه هرمزگان
وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان میناب

بررسی ارتباط اهداف تبیین شده در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بامبانی فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران

ابراهیم درویشی

دانش آموخته کارشناسی دانشگاه فرهنگیان هرمزگان

چکیده

حال که بحث تدوین سند ملی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران در دست انجام است، سعی شود این سند بر اساس مطالعات جدید درباره مبانی فلسفی با توجه به پویایی و روشن بینی دین مبین اسلام به نحوی تنظیم شود که به اقتضائات عصر جدید در حوزه آموزش و پرورش توجه شود. همچنین با توجه به اهمیت همخوانی بنیادهای نظری برنامه‌های نوآورانه با مبانی فلسفی برنامه‌های تربیتی موجود، لازم است قبل از اجرای هر برنامه تربیتی مبانی نظری و بنیادهای فلسفی آن به خوبی مطالعه و سپس در رابطه با اجرای آن تصمیم گیری شود. آن چه باعث میشود که از برنامه‌های وارداتی استقبال شود ارائه راهکارهای مشخص و پیوستگی بین نظریه و عمل است، ولی متأسفانه در عرصه تعلیم و تربیت اسلامی تاکنون تلاشهای جدی در راه نزدیک کردن نظریه و عمل صورت نگرفته و لازم است برای پر کردن این خلاء تلاشهای جدی انجام شود.

کلید واژه: سند تحول بنیادین، فلسفه، تعلیم و تربیت

مقدمه

برنامه‌های جدید تربیتی، عموماً به عنوان روندی اصلاحی در جهت بهبود وضعیت تعلیم و تربیت به شمار میروند و با علم به این که هر برنامه درسی و آموزشی بر مبانی نظری خاصی بنا شده، وضوح بخشیدن به مبانی نظری برنامه‌های تربیتی ضرورت دارد. عرصه تعلیم و تربیت با پرورش انسان سر و کار دارد و همه برنامه‌ها تغییرات خاصی را در فرا گیران در جهت اهداف برنامه مد نظر دارند. به این سبب نمیتوان برنامه‌ها را بدون آگاهی از میزان همخوانی آنها با فرهنگ جامعهای که، آن برنامه در آن اجرا شده، پذیرفت. ادعای این که برنامه‌های تربیتی از نظر تربیتی خنثی بوده و دربردارنده ارزشهای خاص نیستند، نیز پذیرفتنی نیست و حداقل در عرصه تعلیم و تربیت وابستگی برنامه‌ها به فرهنگ و اعتقادات جامعه امری عیان است. همانطور که کاردان، (۱۳۸۱ ص ۱۹) اشاره میکند گرچه نوآوری در آموزش و پرورش و نوسازی آن در جهان کنونی امری اجتناب ناپذیر است، ولی به محض مشاهده کمبودهای وضع موجود نمیتوان از الگوهای تقلید کرد که در فرهنگ و اجتماع دیگری ساخته و پرداخته شده‌اند. جرج نلر، نیز با بیان این که ما نمیتوانیم بدون در نظر گرفتن مسائل کلی فلسفه، سیاستهای موجود آموزش و پرورش را نقد و سیاستهای جدیدی را به جای آن پیشنهاد کنیم، او معتقد است که در بررسی برنامه‌های تربیتی باید به ماهیت زندگی خوب، که برنامه تربیتی قصد نیل به آن را دارد، به ماهیت خود انسان و

ماهیت واقعیت غایی توجه کنیم. (ترجمه بازرگان، ۱۳۷۷)

برنامه آموزش جهانی نیز طرحی جدید است، که در دهه اخیر در تعدادی از کشورها مانند سوریه، اردن، لبنان و کشورهای آسیای میانه اجرا شده است. در جمهوری اسلامی ایران نیز این برنامه در قالب یک طرح آزمایشی از سال تحصیلی ۱۳۸۱-۱۳۸۲ به مدت چهار سال در استانهای سیستان و بلوچستان، هرمزگان، کردستان، آذربایجان غربی و شهر تهران، در بیست مدرسه ابتدایی و بیست مدرسه راهنمایی با همکاری صندوق کودکان ملل متحد (یونیسف) اجرا شده است گرچه روایتهای مختلفی از برنامه آموزش جهانی وجود دارد، برنامه اجرا شده در ایران را دکتر دیوید سلی و دکتر گراهام پایک و از طریق طراحی فعالیتهایی در کنار برنامه‌های درسی موجود اجرا کرده‌اند.